

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Brno, Zemědělská 1a, 613 00 Brno

Brno 26.5.2014

UKZUZ 039582/2014

Zpráva č. 9 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 19.5. do 25.5. 2014

1. Počasí

Sledované období se vyznačovalo zpočátku proměnlivou oblačností, která postupně přecházela v letní slunečné počasí s jasnou oblohou a intenzivním slunečním svitem. Na mnoha stanicích byly naměřeny teplotní rekordy. Denní teploty se pohybovaly v rozmezí 20 °C – 29 °C. Noční teploty dosahovaly 12 °C – 21 °C. Ke konci sledovaného období foukal silný nárazový vítr, docházelo k narůstání oblačnosti a lokálním bouřkám. Klimatické poměry byly příznivé pro vegetaci všech plodin, a to především díky vydatnějším srážkám, které spadly v předchozím týdnu. Ve sledovaném týdnu pršelo jen při lokálních bouřkách a úhrn srážek se pohyboval v rozmezí 0 až 10 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Na některých lokalitách došlo v důsledku trvalejších srážek z předchozího období k podmáčení půd a polehnutí porostů obilnin. V intenzivních jabloňových sadech se provádí v pravidelných intervalech ošetření proti strupovitosti a padlí jableň. Pokračuje sklizeň salátů, zelí, hrachu a jahod. Probíhá první seč vojtěšky na senáž.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 51- 69 BBCH)

Růstová fáze: počátek metání: špičky klasu (laty) pronikají z listové pochvy až konec kvetení

První výskyt mycelia **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** na praporcovém listu byl nalezen na okrese Znojmo (Krhovice, 22.5.).

První výskyt uredospor **žluté rzivosti pšenice (*Puccinia striiformis*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Hodonice, 22.5.). Pokračující lokálně střední až silný výskyt zaznamenán na okrese Břeclav (Rakvice, Podivín, Lednice, 23.5.) a Hodonín (Kyjov, 20.5.).

První výskyt okřídlených samic a larev **kyjatyk osenní (*Sitobion avenae*)** v klase byl sledován na okrese Znojmo (Krhovice, 22.5.). Lokálně střední výskyt jedinců v klasech byl vyhodnocen na okrese Břeclav (Velké Pavlovice, Horní Bojanovice, 23.5.).

První výskyt **kněžice kuželovité (*Aelia acuminata*)** na listech byl zjištěn na okrese Břeclav (Týnec, 22.5.).

První výskyt larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** byl objeven na okrese Blansko (Jabloňany, 21.5.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vylíhlých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vylíhlých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

PŠENICE JARNÍ (RF 49- 51 BBCH)

Růstová fáze: otevření listové pochvy: pochva listová se rozvíjí, osiny se stávají nad ligulou posledního listu patrnými až počátek metání: špičky klasu (laty) pronikají z listové pochvy

První výskyt larev **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** na listech byl zjištěn na okrese Břeclav (Hrušky, 24.5.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 59- 71 BBCH)

Růstová fáze: konec metání: klas (lata) plně patrný až tvorba zrna: první obilky dosáhly polovinu konečné velikosti, jejich obsah je vodnatý

Lokální střední až silný výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** na listech byl sledován na okrese Znojmo (Střelice u Jevišovic, 23.5.).

První výskyt larvy **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Střelice u Jevišovic, 23.5.).

První výskyt larev **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Střelice u Jevišovic, 23.5.).

První výskyt larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** byl objeven na okrese Blansko (Karolín, 21.5.).

Pozorování a ošetření viz. pšenice ozimá.

První výskyt **ploštic (*Heteroptera spp.*)** na klasech byl zjištěn na okrese Blansko (Karolín, 21.5.).

JEČMEN JARNÍ (RF 37- 55 BBCH)

Růstová fáze: objevení posledního listu: poslední list ještě stočený, klas (lata) nahoru posunutý, listová pochva je silně naduřelá až střed metání: báze klasu (laty) ještě v listové pochvě

Na okrese Blansko (Lysice, 9.5.) bylo zaznamenáno **polehnutí porostu** vlivem trvalejších srážek z minulého období.

První výskyt **tmavohnědé skvrnitosti ječmene (*Ramularia collo-cygni*)** na listech byl zjištěn na okrese Břeclav (Lednice, 19.5.).

První výskyt larev **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)** byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Polešovice, 21.5.).

OVES SETÝ (RF 37 – 55 BBCH)

Růstová fáze: objevení posledního listu: poslední list ještě stočený, klas (lata) nahoru posunutý, listová pochva je silně naduřelá až střed metání: báze klasu (laty) ještě v listové pochvě

První výskyt larev **kohoutků (Oulema spp.)** byl objeven na okrese Břeclav (Hrušky, 22.5.).

KUKUŘICE SETÁ (RF 13-16)

Růstová fáze: 3. list vyvinutý až 6. list vyvinutý

Zaplevelení porostů, zejména merlíkovitými plevely bylo pozorováno na okrese Břeclav (Kostice, Týnec, 19.5.).

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 51-59 BBCH)

Růstová fáze: první květní pupeny viditelné až první korunní plátky viditelné, květy stále zavřené

První výskyt imag **třásněnky hrachové (Kakothrips robustus)** na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Práche, 21.5.).

První výskyt larev **kyjatky hrachové (Acyrtosiphon pisum)** byl pozorován na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 19.5.).

První výskyt imag **zrnokaze hrachového (Bruchus pisorum)** na listech byl sledován na okrese Znojmo (Práche, 21.5.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 69 – 75 BBCH)

Růstová fáze: konec květu až 50% šešulí dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti

První výskyt **černě řepky (Cladosporium spp.)** na šešulích byl zjištěn na okrese Znojmo (Oblekovice, 22.5.).

První výskyt larev bejlomorky kapustové **(Dasyneura brassicae)** v šešulích byl zjištěn v okrese Zlín (Halenkovice, 19.5.), Blansko (Rájec-Jestřebí, 21.5.).

Ohniskový střední výskyt poškozených listů **slimáčkem polním (Deroceras agreste)** byl pozorován na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 19.5.).

SLUNEČNICE (RF 12-16 BBCH)

Růstová fáze: 2 listy vyvinuté až 6 listů vyvinuto

Zaplevelení porostů bylo pozorováno na okrese Břeclav (Hrušky, Tvrdonice, 19.5.)

První výskyt okřídlených samiček **mšice makové (Aphis fabae)** na listech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Hodonice, 21.5.).

První výskyt okřídlených samic a larev **mšice slívové (*Brachycaudus helichrysi*)** na listech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Hodonice, 21.5.), Uherské Hradiště (Chylice, 21.5.), Břeclav (Horní Bojanovice, 22.5.).

MÁK SETÝ (RF 25-40 BBCH)

Růstová fáze: fáze 5. pravého listu až stonkování a butonizace

První výskyt **plísně máku (*Peronospora arborescens*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Derflice, 22.5.).

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 25- 51 BBCH)

Růstová fáze: objevení se dalších stonků až rostlina začíná tvořit poupata

První výskyt imag **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Polešovice, 21.5.). První výskyt vajíček na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 19.5.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

CUKROVKA (RF 09 -16 BBCH)

Růstová fáze: vzcházení: délka klíčku - dvojnásobek průměru semene, objevení se děloh nad povrchem půdy až 6. listů vyvinuto

Lokální silný výskyt **abiotického poškození rostlin větrnou erozí** byl sledován na okrese Znojmo (Hodonice).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

HRUŠEŇ (RF 72-73 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje velikost do 20 mm až druhý opad plodů

První výskyt **rzivosti hrušně (*Gymnosporangium sabinae*)** na listech byl zjištěn v okresech Zlín (Spytihněv, 19.5.), Uherské Hradiště (Nedakonice, 21.5.).

JABLOŇ (RF 71-73 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje velikost do 10 mm až druhý opad plodů

Plošné střední až silné výskyty **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** na letorostech byly sledovány na okrese Znojmo (Bohutice, Hrádek u Znojma, Těšetice u Znojma).

Včasná a opakovaná mechanická odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Prahová hodnota pro chemickou ochranu je překročena při zjištění napadení v době květu a těsně po odkvětu více jak 2% květních a listových růžic.

Preventivní chemická ochrana vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července. K oddálení vzniku rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*) na listech byl objeven na okrese Blansko (Lysice, 21.5.) a na okrese Znojmo (Hodonice, 22.5.). Na lokalitě v k.ú. Lysice kde je umístěn lapač spor bylo dne 20.5. zjištěno další uvolnění askospor.

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně. Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

První výskyt poškozených listů v důsledku sání mšice jitrocelové bylo pozorováno na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 19.5.).

Lokální silný výskyt imag obaleče jablečného (*Cydia pomonella*) ve feromonovém lapači byl pozorován na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 23.5.).

První výskyt obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*) ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 19.5.). Střední výskyt ve feromonovém lapači byl objeven na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 22.5.).

První výskyt imag obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*) ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Znojmo (Citonice, 22.5.).

Silné plošné poškození listů od housenek píd'alky podzimní (*Operophtera brumata*) zaznamenáno na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 19.5.).

První výskyt housenek předivky jabloňové (*Yponomeuta malinella*) v řídkých bílých větvenovitých kokonech na větvích byl zjištěn na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 22.5.).

Peckoviny **MERUŇKA (RF 72-73 BBCH)**

Růstová fáze: plod dosahuje velikost do 20 mm až druhý opad plodů

První výskyt imag obaleče meruňkového (*Enarmonia formosana*) ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 23.5.).

SLIVOŇ (RF 71 - 73 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 10 mm (opad plodů po odkvětu) až druhý opad plodů (červnový)

Střední výskyt imag obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) ve feromonových lapačích by zaznamenán na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 22.5.).

Plošné střední poškození listů od housenek píd'alky podzimní (*Operophtera brumata*) bylo zaznamenáno na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 19.5.).

První výskyt načervenalých hálek **hálčivce (*Phytoptus similis*)** na listech byl zjištěn na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 19.5.).

TŘEŠEŇ (RF 75-81 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 50% (polovinu) konečné velikosti až počátek zbarvování plodů

Střední poškození listů housenkami **píd'alky podzimní (*Operophtera brumata*)** bylo pozorováno na okrese Břeclav (Hrušky, 24.5.).

VIŠEŇ (RF 71-73 BBCH)

Růstová fáze: růst semeníku, opad plodů po odkvětu až druhý opad plodů (červnový)

Plošný velmi silný výskyt **moniliniové spály višně (*Monilinia laxa*)** byl zjištěn a laboratorně potvrzen na okrese Blansko (Vanovice, 19.5.).

BROSKVOŇ (RF 72-73 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje velikost do 20 mm až druhý opad plodů

První výskyt **odumírání pupenů broskvoně a skvrnitost broskví (*Stigmia carpophyla*)** na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 23.5.).

První výskyt **kadeřavosti broskvoně (*Taphrina deformans*)** byl pozorován na okrese Břeclav (Hrušky, 22.5.).

Drobné ovoce

JAHODNÍK (RF 81-87 BBCH)

Růstová fáze: počátek zrání, barva většiny plodů se mění od zelené k bílé až hlavní sklizeň, většina plodů zbarvena

První výskyt **šedé hniloby jahod (*Botrytis cinerea*)** na plodech byl pozorován na okrese Břeclav (Němčičky, 23.5.) a okrese Znojmo (Hrádek, 25.5.).

Skořápkaté ovoce

OŘEŠÁK KRÁLOVSKÝ

První výskyt hálek **vlnovníka ořešákového (*Aceria erineae*)** na listech byl zjištěn na okrese Břeclav (Hrušky, 19.5.).

RÉVA VINNÁ (RF 53-55 BBCH)

Růstová fáze: květenství zřetelně viditelné až květenství se zvětšuje: jednotlivé kvítky jsou dosud hustě nahloučeny

První příznaky **Fe-deficientní vrcholové chlorózy révy** bylo pozorováno na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 19.5.).

První výskyt **padlí révy (*Uncinula necator*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 19.5.).

Preventivní ošetření je třeba zahájit při splnění podmínek pro šíření onemocnění (několik za sebou následujících dnů s teplotou 21-30 °C po dobu nejméně 6 hodin). Dle prognózy Galatí Vitis jsou na lokalitách jihomoravské oblasti podmínky splněny a výsadby je třeba preventivně ošetřit registrovaným kontaktním fungicidem.

Plíseň révy (*Plasmopara viticola*)

Teplotní suma pro zralost oospor a možnost primárních infekcí (SET8,0 = 170 DS) byla splněna v jihomoravské oblasti 30.4. Při splnění podmínek (min. 10 mm dešťových srážek za 24 hod, průměrná denní teplota 13 °C a více, min. teplota 8 °C a více) může tedy dojít k prvním primárním infekcím. Tam, kde jsou splněny podmínky pro primární infekce, je vhodné na rizikových lokalitách zahájit sledování prvních výskytů choroby (inkubační doba při teplotě 14 °C: 10 dnů, při teplotě 18 °C: 6 dnů). K významnějšímu šíření choroby dochází zpravidla po 2–3x opakovaném splnění podmínek primární infekce. Zahájení ošetřování by mělo být usměrněno podle některé z metod krátkodobé prognózy (Galatí Vitis, SHMÚ Bratislava), s přihlédnutím k průběhu splnění podmínek pro primární infekce, případně při zjištění prvních primárních výskytů choroby.

Lokálně střední výskyt poškození listů a letorostů **hálčivcem révovým (*Calepitrimerus vitis*)** byl sledován na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 19.5.).

Ve sledovaném období byly nálety imag **obaleče mramorovaného (*Lobesia botrana*)** a **obalečika jednopásného (*Eupoecilia ambiguella*)** nulové, případně velmi slabé. V minulém týdnu byl ukončen let 1. generace.

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 20.4. do ukončení letu 2. generace (zpravidla do 15.8.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti 2. generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možné ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

ZELENINA

ZELÍ HLÁVKOVÉ (RF 13-14 BBCH)

Růstová fáze: 3. pravý list rozvinutý až 4. pravý list rozvinutý

První výskyt imag **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 21.5.).

KVĚTÁK

Lokální střední výskyt larev **květilky zelné (*Delia radicum*)** na kořenovém krčku byl nalezen na okrese Znojmo (Božice, 22.5.).

OKURKA SETÁ (RF 10-12 BBCH)

Růstová fáze: děložní lístky plně rozvinuté až 2. pravý list na hlavním stonku rozvinutý

První výskyt **šedé hnilyby dýňovitých (*Botrytis cinerea*)** na listech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Křídlovky, 22.5.).

Zpracovala Ing. Naděžda Holečková a Ing. Eliška Kopřivová